

АГИТАТОРДАРГА КӨМӨ НЭҢИЛИЭННЬЭ БҮТҮН СОЮЗТААБЫ ПЕРЕПИҢИН ДОКУМУОНА

Бүтүн Союзтаабы нэһилиэнньэ перепиҥин бланка-лара, кини ыйытар боппу-руостара барыта ССРС Нау-каларын Академиятынан, ССРС Госпланынан, ССРС Үөрэбин Министерствоты-нан, РСФСР Үөрэбин Мини-стерствотын научнай-чинчи-йэр институтунан уо. д. а. бу дыалааҥа сыһыаннаах үр-дүкү Министерстволарынан, институттарынан рекоменда-цияланан ССРС КСУ-нан бигэргэтиллэн оҥоһулунну-лар уонна ССРС Министр-дэрин Советынан биһирэн-нэ.

Бу перепись программа-тын оҥорууга ССРС-ка урут ыйытыллыбыт перепис-тэр опыттара, итини тэнгэ Холбоһуктаах Нациялар Тэ-рилтэлэрин уонна Экономи-ческой бииргэ үлэлээһин Советын бастайааннай ко-миссияларын рекомендацيا-лара учуоттанна.

Перепись матырыйаалла-ра барыта ССРС КСУ иһи-нэн тэриллибит электроннай суоттуур киингэ киирэн түмүктэниллиэхтээхтэр. Ону түмэргэ, суоттуурга анал-лаах элбэх электроннай, уустук массыыналар үлэ-лиэхтэрэ.

Дьэ ол иһин перепись бланкатыгар ыйытыллар боппуруостарга эппиэти биэри чүолкай, энкилэ суох ыраас буолуохтаах. Өскөтө марайдаах уонна сыһалаах буоллабына, бу переписной бланка суоттаа-һыкка киирбэт.

Перепискэ икки суол бланка туолар: Биирэ—нэ-һилиэнньэни бүтүннүү ха-бар уонна 11 боппуруос-таах, иккиһэ—нэһилиэнньэ 25 бырыһыанын хабар «вы-борочнай» диэн аатырар, 16 боппуруостаах бланка.

Биһиги Сахабыт сиригэр тыа оройуоннарыгар (куо-раттартан уратыларга) «вы-борочнай» бланканын 16 боппуруоска барытыгар эппиэт бэриллэхтээх. Он-но маннык боппуруостар бааллар:

1. Хаһаайыстыба баһы-лыга уонна киниэхэ сыһыа-на(баһылык, ойоҕо, эрэ, уола, кыыһа, ийэтэ, абата, сизэ уо. д. а.)

2. Эр киһитэ, дьахтара.

3. Манна бастайааннай олорор буолан баран пе-репись барар кэмигэр суох киһи, суох буолбут бири-чиинэтэ, төһө өр барбыта.

4. Перепись барар кэм-гэр быстах кэмгэ атын сиртэн кэлэн олорор киһи, хантан кэлбитэ, олохтоох сириттэн тэйбитэ төһө өр буолбута.

5. Сааһа, төрөөбүт сыла (туолбутунан).

6. Кэргэннээһэ, кэргэнэ суоҕа.

7. Омуга.

8. Төрөөбүт тыла, ханнык тылы эбии билэрэ.

9. Үөрэбин таһыма.

10. Ханнык үөрэххэ үөрэ-нэрэ.

11. Тугунан дьарыктанан иитиллэрэ.

12. Үлэлиир сирин аата.

13. Тугунан үлэлиирэ дуоһунаһа.

14. Общественнай группа-та (рабочай, сулууспалаах, колхозтаах, уо. д. а.).

15. Бу сиргэ төһө өртөн олороро.

16. Дьахталлартан хаста оболоммута ыйытыллар.

Маны таһынан туспа «ыйытыы илииһэ» диэн эмиэ бланка баар. Онно үлэ саастаах буолан баран тэрилтэҕэ үлэлээбэт, бэйэ-тин хаһаайыстыбатыгар эрэ үлэлиир киһиттэн ыйытыл-лар. Бу 16 боппуруостан ураты киниэхэ маннык боп-пуруостар бэриллэллэр: туох специальностооҕа, ха-һаангыттан ыла үлэлээбэ-тэ, үлэлиэн баҕарар дуо, 1978 сылга быстах үлэҕэ үлэлээтэ дуо. Өскөтө үлэ-лиэн баҕарар буоллабына ханнык үлэҕэ, ханнык ус-луобуйаҕа үлэлиэн баҕара-ра ыйытыллар. Оттон дьах-таллартан 16 сааһыгар диэ-ри саастаах хас оболооҕо, детсадка эбэтэр интерна-ка наадыар дуо диэн ыйы-тыллар.

Мантан көстөрүн курдук боппуруостар сүрдээх су-дургулар, ол гынан баран кинилэр тус-туһунан, ха-хан экономической, социальной уонна политической суол-талаахтар.

Бэриллибит боппуруос-тарга эппиэти суумалаан баран итинтэн төһө киһи ол иһигэр эр киһитэ, дьах-тара, төһө үлэ, үөрэх саастааҕа, төһө норуот ха-һаайыстыбатыгар туһалаах специалист баара уо. д. а. сыаналаах сыыппаралары ылыллыахтаах. Ол сыыппа-раларга олобуран өр сыл-лаах норуот хаһаайысты-батын сайдыытын кэскил-лээх былааннара, саҥа Со-куоннар, дьаһаллар ыры-тыллан оҥоһуллуохтаахтар.

Урукку уонна билинги перепис-тэр икки ардылары-гар нэһилиэнньэ ахсаан итиэннэ хаачыстыба өттүнэн састаабын уларыттыттан көрөн, аны 10—20 сылынан төһө киһи эбиллэрэ, кини идэтинэн, үөрэбинэн уо. д. а. хайысханан хайдах сыл-дьыахтааҕа сабадаланыах-таах.

Итиннэ олобуран комму-нистической партия, Совет-ская правительство билин-ги сайдыылаах социализм-тан коммунистической об-ществоҕа сыһыа кириигэ саҥа соруктары ырытан оҥоруоҕа.

Т. ЗАМЯТИН,
РИВС начальнига.